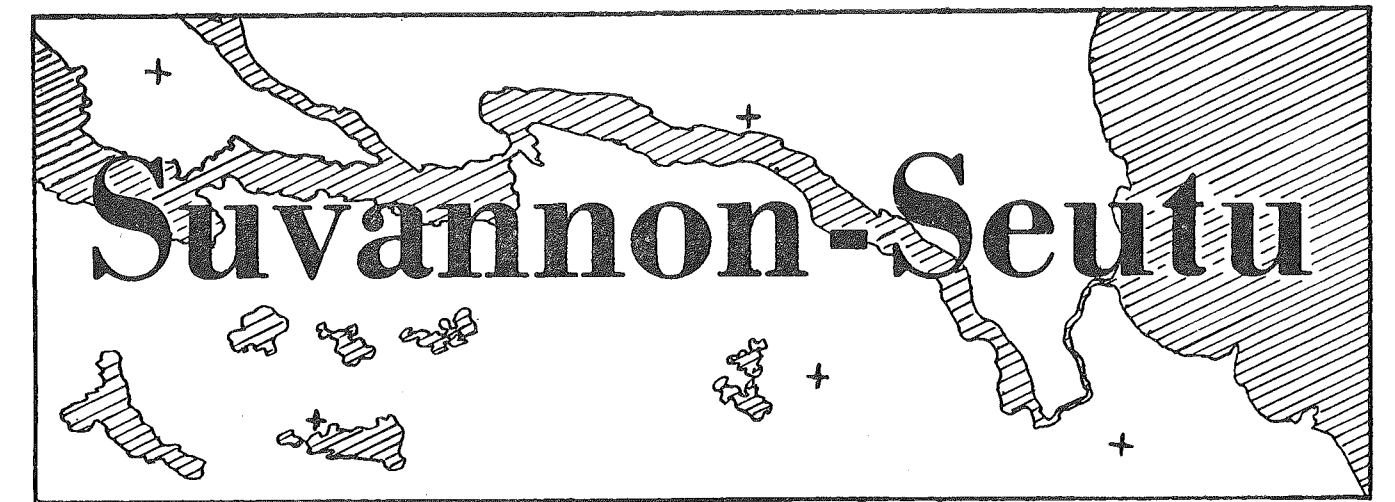

N:o 5 SYYSKUU

Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti

1963

Päätoimittaja Iivari Karpanmäki

ORIVEDEN JUHLAVAN KANSANOPISTON TAKAPIHAA KEINOLAMMIKKOINEEN JA HOPEA-PAJUINEEN.

Suloinen on valo ja silmille tekee hyvää nähdä aurinkoa. Niin, jos ihminen elää vuosia paljonkin, iloittoon hän niistä kaikista, mutta muistakoon pimeitä päiviä, sillä niitä tulee paljon. Saarnaaja 11. 7—8.

Me olemme jälleen saaneet kauniin kesän. Auringonvalo on ollut ylenpalttisen runsas ja väkevä. Se on antanut valoa ja lämpöä. Etenkin me kylmän ja pimeän Pohjolan asukkaat osaamme antaa sille suuren arvon. Valo ja lämpö kasvattavat maamiehelle sadon, ne antavat hänelle palkan vuoden aherruksesta. Kauniista ilmoista nauttivat myös ne, jotka keskikesän aikana saavat viettää lomaa ja kerätä voimia tulevia ponnistuksia varten. Kauniissa kesässä on suuri ilonaihe kaikille ihmisille.

Saarnaaja sanoo tämän kaiken hyvin lyhyesti ja ytimekkäästi: Suloinen on valo ja silmille tekee hyvää nähdä aurinkoa. Siihen Hän lisää: Niin, jos ihminen elää vuosia paljonkin niin iloittoon hän niistä kaikista, mutta muistakoon pimeitä päiviä, sillä niitä tulee paljon.

Tämä aurinkoinen ja kaunis kesä on nyt ohitse. Sitä seuraa syksy,

jolloin lehdet kellastuvat ja kukkaset kuolevat. Maa valmistautuu ottamaan vastaan kylmää talvea. Niinkuin me keräämme kesällä voimia ja energiaa pitkän talven varalle niin kerätkäämme myös sisäistä iloa vastoinikäymisten ja pahojen päivien varalle. Niinkuin talvi kerran päättyy, niin myöskin ne surut ja vastoinikäymiset, jotka usein näyttävät vuoren korkuisilta, joskus väistyvät ja tynnempi kausi alkaa elämässämme. Iloitkaamme kaikista niistä vuosista, mitä meille on annettu, ja kaikesta siitä, mitä ne tarjoavat. Sillä ihmisen elämä on lyhyt.

Kaikki palaa takaisin siihen, mistä on liikkeelle lähtenyt. Niin on vuosien ja päivien kierto. Niin on myös ihmisen elämä. Päivät ja vuodet toistuvat uudelleen, mutta ihmisen elämässä on vain yksi ainoa kierros. Tämä alkaa siitä kun ihminen syntyy tähän maailmaan ja päättyy silloin kun hän sulkee silmänsä viimeisen kerran. Rengas on sulkeutunut.

Tiede ja tekniikka on tunkeutunut syvälle luonnon salaisuuksiin, mutta kuoleman edessä ovat avuttomia viisaimmatkin aivot.

Isaskar:

Elämän ilo

Tämä kaikki tekee ihmisen elämän erikoisen arvokkaaksi. Kaikki, mitä me teemme tai jätämme tekemättä, on pysyvää. Emme voi tehdä mitään uudelleen. Emme voi saada myöskään pois sitä, minkä olemme jo tehneet. Ja kuitenkin, Raamatun mukaan, riippuu tulevaisuutemme kuoleman jälkeen siitä, kuinka olemme tämän elämämme eläneet, minkälaisia tekoja tehneet.

Siksi onkin meille ihmisille annettu suuri vastuu täällä maailmassa. Sanoohan Suuri Tuomari: Kaikki, mitä olette tehneet yhdelle näistä pienimmistä, sen olette tehneet minulle. Tämän vuoksi on meidän sanoillamme ja teoillamme niin suuri kantavuus, ettemme voi niitä itse hallita, siihen tarvitaan korkeampaa ohjaavaa kättä.

Vanha virsikirja sanoo tästä asiasta:

Ei niin vuorta korkeata.
Pohjatonta syvyyttä.
Sadetta niin siunaavata.
Paistettä niin lämmintä.
Että Herran armoa.
Voisi niihin verrata.
Syntini on suuri aivan.
Suurempi on armo taivaan.

Sakkola juhla Orivedellä 28. 7. 1963

Ilmojen haltija suosi tämän vuoden Sakkola juhlaa. Aurinko paistoi pilvettömältä taivaalta ja helletä oli liikaakin.

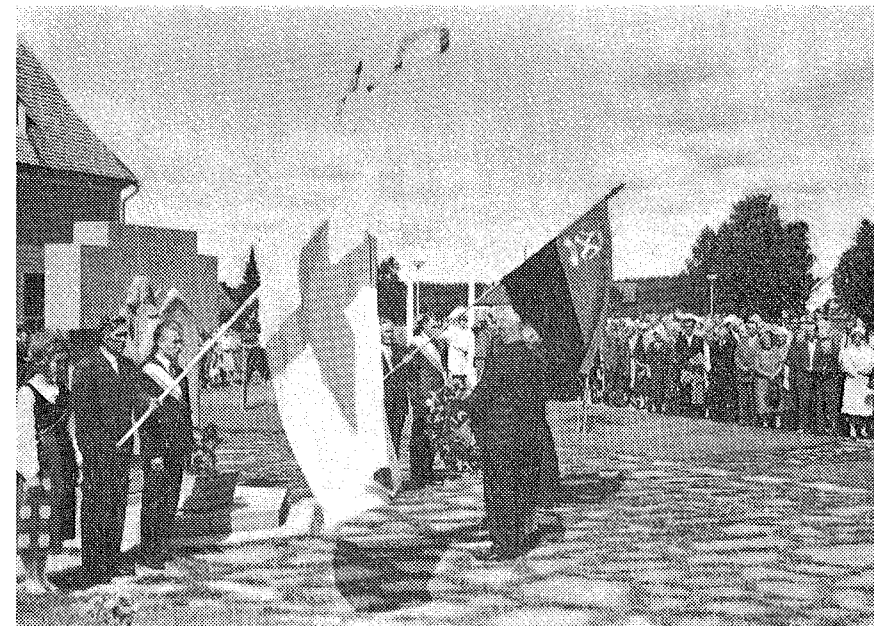
Juhla aloitettiin entistä tapaan noudattaen jumalanpalveluksella Oriveden uudenaikaisessa kirkossa. Avara kirkko oli täytynyt ääriään myöten juhlavieraista. Saarnan piti rovasti J. Aarnio. Hän kuvaili niitä mielialoja, mitä sakkolalaiset voivat tuntea tällaisena kesäisenä sunnuntaina muistellessaan entistä kotikirkkoaan. Jumalanpalveluksen jälkeen laskettiin seppeleet sankarihaudalle ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä. Tilaisuudessa puhui majuri Toivo Vis-kari.

Tämän jälkeen oli parin tunnin tauko, jonka aikana siirryttiin noin puolen kilometrin päässä sijaitsevalle Kansanopistolle, jossa oli juhlaravintola ja varsinaisten juhlien pitopaikka. Täällä oli tilaisuus keskusteluun ystävien ja tuttavien kanssa ja tarkoin tämä aika käytettiin hyväksi. Iloinen puheensorina kuului joka puolelta, eteisestä, käytäviltä ja ravintolasta. Kovin olivat käyneet harmaapäiksi sellaiset ihmiset, joita ei oltu vuosiin tavattu, mutta sitä iloisempi oli jälleennäkeminen. Liiankin nopeasti kului tämän "yhteisen ohjelman" suoritus, kun varsinaisen juhla alkoi.

Ohjelma aloitettiin Karjalaisten laululla, jota säesti pianolla musiikinopettaja Tauno Suihko. Tervehdyspuheessaan agrologi Teuvo Vis-kari tarkasteli niitä voimia, jotka olivat auttaneet karjalaisia eteenpäin, voittamaan ne kaikki vaikeudet ja vastukset, jotka ovat joutuneet tämän sukupolven kannettaviksi. Ensimmäisenä on ollut usko kansojen Kaitsijaan, isien Jumalaan, toiseksi luottamus yhteiseen

oikeudenmukaisuuteen ja kolmanneksi luottamus työn tuottavuuteen ja luottamus aatteellisiin ja henkisiin ominaisuuksiin. Historian koulu on kasvattanut karjalaisiin suomalaista mieltä ja rakentavaa uskoa. Nyt ovat karjalaiset saaneet rai-vaus- ja rakennustyönsä tehdyksi ja ottaneet paikkansa nykyisillä elintiloillaan.

sijoitetuksi sen päivän kehyksiin ja isä huomasi olevansa vieras tässä ympäristössä. Tuo palautuminen todellisuuteen antoi voimaa elää Luojan sallimat viimeiset vuodet uudessa olinpaikassa. Näin on meidän kaikkien sakkolalaisten ja muiden kotiseudultaan lähteneitten karjalaisten kohtalo. Me kaipaamme entistä kotiseutuamme, mutta

Kunnianosoitus Oriveden Sankaripatsaalla.

Rouva Marja Suuronen lausui kaksi Aleksanteri Aavan runoa. Oriveden Musiikkiyhdistyksen Mieskuoro esiintyi Tauno Suihkon johdolla.

Juhlapuheen piti kansanedustaja, maisteri Esko Koppanen. Hän kuvaili aluksi käyntiään vanhan isänsä kanssa entisellä kotiseudulla. Jos vielä kerran pääsisi katsomaan entistä kotia Karjalassa, oli isä aina sanonut. Viimein tuo haave toteutui. Kaikki, josta hän oli haaveillut, oli nyt ympärillä. Mutta millaisena? Jos vuosien mittaan miehiin palautuneet kuvat kertoivat onnekaista päivistä rakkaassa Karjalassa, nyt ne raa'asti tulivat

meidän on uskallettava tunnustaa että tämän päivän Karjala ei ole sama kuin se, jonka jätimme. Puhuja siirtyi kuvailemaan Sakkolan ja Karjalan historiallista kehitystä. Karjalan kansa on useammin kuin muut saanut luovuttaa kotiseutunsa taistelutantereeksi. Mutta vaikeuksista on aina selviydytty. Vainon jälkeen on palattu jälleen piilopirteistä poltetun maan raunioille. Siemen on kylvetty maahan ja perheen suojaksi on rakennettu uusi pirtti. Milloin osanamme on taas asuttaa Karjalamme, sitä emme tiedä, se ei ole määrättävissämme. Suomen kansa on oppinut historialta katkeran läksyn, sen, että

tämän päivän maailmassa ei ole pienillä kansoilla suurta sananvaltaa. Mutta moraalista oikeuttamme uneksia Karjalasta ei meiltä voi kukaan kieltää.

Puhuja käsitteli sitten nykyistä eripuraisuutta kansamme keskuudessa. Meillä ei ole varaa hajoittaa tämän kansan yksimielisyyttä rauhan aikana, kun se sodan vaikeina vuosinakin on kestänyt tulikokeensa. Kansamme on valitettavasti osoittanut hyvinvoinnin päivinä kykenemättömyytensä elää sovussa keskenään. Mikä on sitten karjalaisten tehtävä tässä eripuraisessa yhteiskunnassa? Mitkä ovat velvollisuutemme ja tehtävämme yhteiskuntaa kohtaan? Meidän on säilytettävä rikas, vuosisatainen kulttuurimme tuleville sukupolville. Olemme saaneet vanhat karjalaiset tapamme. Karjalainen taide elää käsitöissämme. Mutta se, mikä meidät läheisimmin yhdistää, on karjalainen murteemme. Tätä rikkauttamme on hellästi vaalittava, se on meidän erikoisoikeutemme.

Emme saa koskaan unohtaa että menneet sukupolvet, jotka maatu-neina makaavat Kannaksen mullassa, ovat menneinä vuosisatoina omalla hengellään olleet valmiit suojaamaan tätä sivistysperintöä.

Voimakkaan puheen jälkeen lauloi neiti Anna Kajarinne Melartinin Mirjamin laulun ja Sibeliuksen Souda souda sinisorsa.

Väliajan jälkeen esiintyi Oriveden Musiikkiyhdistyksen orkesteri, soittaen ensin ketjun suomalaisia ja sitten unkarilaisia kansanlauluja. Orkesteria johti opettaja Lauri Korhonen.

Kansantanhuja esittivät Etelä-Oriveden Nuorisoseuran tanhuujat.

Oriveden Karjalaisten sekakuoro lauloi mus. op. T. Suihkon johtamana seuraavat laulut: Laulu Vuokselle, Annin laulu ja Jo Karjalan kunnalla. Kuorossa oli mukana vanhoja voimia, jotka olivat laulaneet jo ennen talvisotaa Vilakkalan sekakuorossa.

Viralliset tervehdykset juhlaan toivat Oriven kunta ja seura-

kunta. Suvanto-Säätiön puolesta puhui säätiön hallituksen puheenjohtaja Yrjö Raaska ja luovutti Sakkolan historian Oriveden seurakunnalle, kunnalle ja Kansanopistolle.

Tämän jälkeen toi neiti maist. Virkki tervehdyksen Helsingin Sakkola-Seuralta. Kutsuvieraiden puolesta esitti kiitokset Santeri Ollikainen. Luettiin juhlaan saapuneet sähkösanomat, joita olivat lähettäneet mm. Karjalan Liitto, rovasti Joonas Laurila ja Sakkolan kanttori Aaro Lehmusvuori.

Lopettajaispuheessaan piiripäällikkö Matti Kuuppo tähdensi, kuinka tärkeää on, etteivät Karjalan muistot unohdu.

Juhla päättyi yhteiseen Maamme lauluun.

Juhla oli arvokas ja kokoava. Se osoitti kouriintuntuvasti kuinka voimakkaina vanhat Karjalan muistot vielä elävät. Parhaimmat kiitoksemme Oriveden Karjala-Seuralle ohjelmaltaan korkeatasoisen juhlan järjestämisestä.

Kirje Kanadasta

Saimme kirjeen Kanadasta ja koska lehtemme lukijoilla on varmasti mielenkiintoa niitä asioita kohtaan, mitä kirjeessä kerrotaan niin julkaisemme kirjeen tässä.

TERVEHDYS KANADASTA

Sakkoja-juhlanumeroa selaillessa oli kuin olisi käväissyt entisillä synnyinseuduilla, vahinko, ettei juhlilla ollut mukana. Viime kesänä Suomessa käydessäni sain Jakkolan harjulta näyttää pojalleni Ensoon päin että sata kilometriä virran suuntaan on isän ja äidin kotiseutu. Ensi kesänä Amerikan eri kuoroista koottu mieskuoro vieraillee Suomessa. Pelkisen Lauri ja allekirjoittanut (siis vahva yhden pitäjän Sakkolan osuus) Onni Lo-

ponen tenorissa kolmantena on mukana. Lauri viime joulunpyhinä ui Atlantissa, Floridassa otti aurinkoa, oli kuuma kuin heinäkuu, maalailee Torontossa ja Perry Saundissa, on kesämökillä 150 mailin päässä. Suomi-Aitta, suomalaisten laatutavaroiden erikoisliike on kasvanut ja menestynyt Vilho Naskalin perustamana. Laurin täytässä joku vuosi sitten 50 vuotta oli mieskuoron yllätysvierailu heillä. Oma 50-v. merkkipaalu oli 9. 2. 1960.

Loppukesän terveisin: Väinö Vanhanen, 14 Gresham rd, Toronto.

Kiitämme kirjeestä ja tilausmaksusta, joka riittää kahteen vuosikertaan. Lausumme myöhäiset on-

nittelut merkkipäivien täyttäjille. Me iloitsemme kaikki kotipitäjämme poikien menestyksestä ja tervetuloa käymään täällä vanhassa kotimaassa.

Kotimaan terveisin: Suvannon-Seutu.

Oikaisu

Edellisen numeron Oriveteä koskevaan kirjoitukseen oli tullut nimien yhtäläisyydestä johtuen virhe, kun oli mainittu Teuvo Viskarin kuuluvan sekä kunnanvaltuustoon että kunnanhallitukseen. Viime-mainittuun kuuluu Kalervo Viskari.

RAUHALLISTA RINNAKKAISELOA

Muistelmia Röykkylästä

Vastapäätä Kiviniemen asemaa, Tikanlahden takana, sijaitsee Röykkyniemi. Siihen puskevat vedet suoraan Kiviniemen koskesta niin että niemen ranta ei jäädy talvella-kaan. Tämän niemen nimestä löytyy jonkunlainen tarina, mutta olen sen unohtanut. Röykkylän kylä on ehkä saanut nimensä niemen mukaan.

Röykkylän kylää jatkui Suvannon vartta alaspäin kilometrin tai kaksi. Kuitenkin oli tämä kylä yksi Sakkolan pienimpiä. Röykkylästä alaspäin Suvannon rannalla oli muutamia vieläkin pienempiä kyliä, kuten Sudenhäntä, Arkuntanhua, Ojaniemi ym. joita en tarkemmin tuntenut, koska ne olivat kauempana kotikylästäni Kiviniemestä.

Röykkylä sijaitsi kuitenkin aivan Kiviniemen tuntumassa ja näillä kylillä oli paljon yhteistä. Samassa kansakoulussa saivat opin aakkoset niin Kiviniemen kuin Röykkylänkin lapset aina siitä saakka kun koulu oli perustettu 1903. Koko ajan, talvisotaan saakka, toimi koulussa sama opettaja, kaikkien kunnioittama Hilma Koskenjaakko, joka ehti kouluttaa melkein kolme sukupolvea. Kun oli kansakoulussa tutustuttu, jatkui tämä yhteinen kanssakäyminen eteenkinpäin, vuosien vieressä. Monenlaisissa yhteisissä yrityksissä oltiin mukana.

Röykkylällä ja Kiviniemellä oli yhteinen rahalaitos, osuuskassa. Siihen aikaan kun ei ollut paikkakunnalla muita pankkeja, oli osuuskassalla taloudellisissa asioissa suuri merkitys. Viljelykset laajenivat ja uusi aika toi mukanaan monia hyödykkeitä, jotka maksoivat rahaa. Kun käteisvaroja ei monellakaan ollut, tuli yhteinen osuuskassa apuun luottojen myöntäjänä ja auttoi siten kehitystä eteenpäin.

Monet Röykkylän isännät olivat jäseniä myös maidonmyyntiosuuskunnassa, jonka vastaanottoasema oli Kiviniemessä. Niinpä monena aamuna viikossa Ollikaiset, Vullit ja monet muut pistivät hevosensa valjaisiin, nostivat maitotonkkansa ajoneuvoon ja lähtivät Kiviniemeen. Meijeritoiminta eli silloin läpimurtokauttaan Kannaksella ja vähänkin kauempana liikekeskuksista sijaitsivat kylät valmistivat kotivoita. Niin tehtiin paljon Röykkylässäkin.

Röykkylässä ei ollut suuria viljelysaukeita eikä mahtavia isäntiä,

kiersi sitä hopeisena vyönä. Tyytinä kesäaamuina kuvastuivat siihen ylösalaisin vastapäisen rannan metsät ja pellot. Pilvisinä ja myrskyisinä päivinä taas oli järvi lyijynharmaa ja vedenpinnassa valkeat laineet ajoivat toisiaan takaa. Jokainen aamu, sulan veden aikana, huuteli järvellä Runo-laiva. Se oli lähtenyt Koukkuniemestä jo ennen neljää aamulla, ehtiäkseen Kiviniemeen ajoissa, josta voi sitten jatkaa matkaa eteenpäin Vuoksen laivalla ja myöhemmin rautateitse. Mennen ja tullen poikkiesi laiva myös Röykkylän laiturissa. Olihan

Kiviniemen eteläisen piirin kansakoulu, röykkyläisten ja kiviniemeläisten yhteinen opinahjo.

mutta muuten oli elintaso samaa luokkaa kuin muissakin Sakkolan pitäjän kylissä. Korkealla mäellä sijaitsivat pellot antoivat kohtalaisen sadon eikä hallaa niillä seu-duilla tunnettu. Kun sitten kohta vapaussodan jälkeen perustettiin Suvantolan saha Tikanlahden pohjukkaan, Röykkylän ja Kiviniemen rajamaille, antoi tämäkin laitos ansiota ja rahaa kummankin kylän asukkaille.

Röykkylän kylä sijaitsi kerrasaan komealla paikalla korkealla rantapenkereellä. Kirkas Suvanto

ihmisillä aina asioita toimitettavana. Kylästä voi seurata laivan kulkua melkein puolen tunnin ajan. Se kynti keskellä järveä aina levenevää uraa ja laineet saavuttivat viimein rannan ja särkyivät kiviin tai rannan hienoon hiekkaan. Kirkkomatkat tehtiin kesäisin laivalla kaikista Suvannon rantakylistä, niin Röykkylästäkin. Kirkkoneet olivat jääneet historiaan jo edellisen sukupolven aikana.

Laivankulku Suvannolla päättyi sitten aikanaan. Uusi aika alkoi koskettaa Röykkylänkin elämää.

Röykkyläiset koolla Orivedellä

Röykkyläisten iltaa vietettiin lauantaina 27. 7. kello 19.00 Orivedellä Jalmari Vullilla. Tilaisuuteen oli saapunut vanhoja muistoja verestämään kolmekymmentä entistä kotikyläläistä, osa pitkistäkin matkoista.

Tilaisuus alkoi talon Anna-emännän kahvitarjoilulla, joka sai kielet virkoamaan niin että vilkas puheensorina täytti huoneet. Hämmärän tulon takia otettiin valokuva, osa vieraista jäi siitä pois, kun tulivat vasta myöhemmin. Tässä sitä ollaan niidenkin nähtävänä, jotka eivät päässeet mukaan tulemaan.

Ohjelma aloitettiin Karjalaisten laululla, jonka jälkeen Tauno Huuska lausui talonväen ja omasta puolestaan tervetulleiksi kaikki vieraat ja entiset kotikyläläiset, jotka olivat tätä yhteistä muistojen iltaa saapuneet viettämään. Hän puhui mm. seuraavaa:

Kun me ajattelemme kotikyläämme ja suurta kaipaustamme sinne,

Tosin siellä eivät vielä palaneet sähkövalot eivätkä linja-autot nostaneet pölyä vanhoille, idyllisille teille. Mitään valtateitä kun ei kulkenut kylän lävitse.

Mutta omat automiehensä olivat Röykkylässään. Huuskan veljekset ajelivat kuorma-autoillaan ympäri pitäjää ja saapuivat aina illalla kotiin. Huuskan veljekset jatkavat vieläkin autoilija-ammattiaan Keski-Suomessa, Saarijärvellä.

Sellainen oli röykkyläisten kotikylä, joka on enää olemassa niiden muistoissa, jotka ovat saaneet viettää lapsuutensa ja nuoruutensa kirkkaan Suvannon tuntumassa.

* * *

Niinkuin toisessa paikassa leh-teämme kerrotaan, kokoontuivat röykkyläiset omaan kyläjuhlaan-sa Orivedelle. Toivottavasti tästä

Entisiä röykkyläisiä kokoontuneina yhteiseen kyläjuhlaansa.

niin uskon että jokaisen siellä syntyneen ja kasvaneen mielestä on paikallaan, että sen muistoa vaalitaan. Kun me näin teemme, on se suuri palvelus menneitten sukupolvien työlle ja tulevalle nuorisolle tienviitaksi, jonka mukaan heidän on kuljettava. Heidän on jatkettava sitä työtä kotikylän hyväksi, että sen muisto säilyy sukupolvesta

kotiseutujuhlasta tulee jokavuotinen. Jokaiselle on hänen syntymäpaikkansa ja seutu, missä hän on lapsuutensa viettänyt, muistorikas — ehkä parhain paikka maailmassa. Niin on ainakin sille sukupolvelle, joka on saanut elää lapsuutensa Karjalassa, mitä ei nyt pääse näkemään. Nuorempi sukupolvi, joka on täällä muualla Suomessa syntynyt, ei ehkä osaa antaa Karjalalle sitä arvoa kuin me vanhemmat. Mutta heidänkin juurensa ovat Karjalasta kotoisin ja näitä juuria ei pitäisi katkaista. Sanotaan, että joka ei tunne vanhaa, ei osaa antaa arvoa nykyisyydellekään. Siksi on isien Karjala muistamisen arvoinen myöskin nuoremmalle sukupolvelle. Tällaiset kyläjuhlat ovat näiden muistojen vaalimiseen hyvin sopivia.

I. Karpanmäki

sukupolveen. Puhuja teki myös selkoa kesäkuussa tekemästään käynnistä koti-Karjalassa. Röykkylää ei päässyt näkemään, sen tiet on kuljettu, joten kotikylän selostus jää lyhyeksi. Sen mitä näki, olivat tienvarsimetsät, nämä olivat aivan koskematta, vain tulipalo oli siellä riehunut joko sotien aikana tai jälkeenpäin.

Tämän jälkeen lauloi Marja-Liisa Huuska Karjalan kunnalla ja yhteisesti laulettiin Karjalan perintö.

Virkeät emännät tarjosivat voileipiä ja kahvia, että hyvinvointi säilyi.

Kysyttäessä, olisiko tällaisten tilaisuuksien järjestäminen tarpeen muulloinkin, olivat kaikki sitä mieltä, että niitä tulisi järjestää ainakin Punkalaitumella, jossa eniten on röykkyläisiä. Tämä jää nyt "laitumelaisten" sydämelle, että järjestätte kokoontumisen kun sopiva tilaisuus tulee.

Lämpimät terveiset mukana olleille ja kaikille kotikyläläisille. Seuraavan kerran kun kokoonnutaan niin saapukaa silloin suurella joukolla. Kiitokset myös talon emännälle ja isännälle suurenmoisesta vieraanvaraisuudesta.

Matkamies

Sakkolalaisia kansanedustajia, Antti Kuisma

Jatkamme seuraavassa sakkolalalaisten kansanedustajien esittelyä ja on nyt vuorossa Haitermaalainen Antti Kuisma.

Antti Kuisma syntyi Sakkolan Haitermaassa 1892. Hän kävi nuo-

Kunnallisneuvos Antti Kuisma puhumassa Sakkolan rintamamiesjuhlassa 11. 5. 1963.

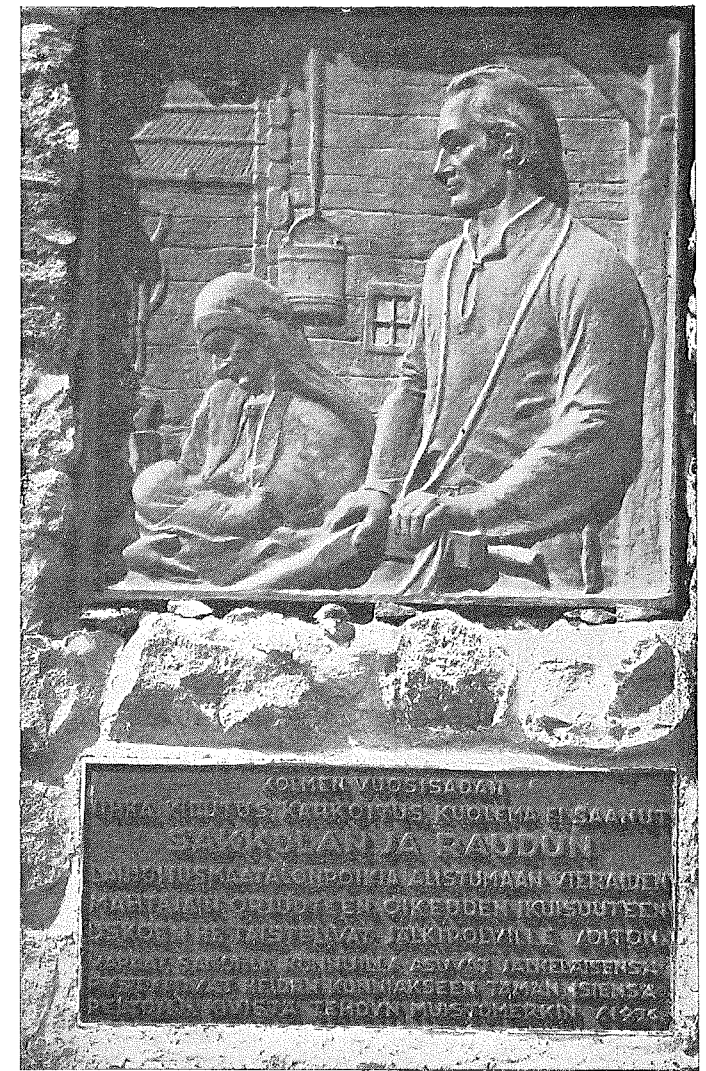
rena Räisälän kansanopiston ja toimi innokkaana kotikylänsä nuorisoseurassa. Hänestä kehittyi varsin selväsanaa ja hyvä puhuja. Tämä antoi pohjan koko hänen myöhemmälle toiminnalleen.

Ensimmäiset kunnallisvaalit toimitettiin Sakkolassa 1918. Näissä vaaleissa valitti ensimmäinen kunnanvaltuusto valitsi puheenjohtajakseen Antti Kuisman. Hän joutui johtamaan syntymäkuntansa kunnalliselämää silloin kun se oli kokenut suurimman uudistuksensa. Suomi oli saavuttanut juuri itsenäisyytensä ja kuntien toiminnalle alettiin asettaa yhä suurempia vaatimuksia. Hän hoiti kunnanvaltuuston puheenjohtajan tehtäviä vuoteen 1933, jolloin hän eduskuntatyön ja muiden laajempien tehtävien vuoksi joutui jättämään tämän paikkansa toisten täytettäväksi.

Eduskuntaan hän oli tullut valituksi jo 1922 maalaisliiton edustajana. Tämä valtiopäiväkausi kesti yli kymmenen vuotta, aina vuoteen 1936. Ei ollut ihme, vaikka hän saikin omakyläläisiltä ja naapureilta lisänimen "eduskunta-Antti". Kuisman Antteja oli Haitermaassa silloin kolme tai neljä kappaletta, täytyi käyttää lisänimiä, jotka ilmoittivat kenestä on kulloinkin kysymys.

Pitkän eduskuntakautensa aikana hän oli monissakin valiokunnissa,

kuten: valtiovarain-, sivistys- ja maatalousasiain valiokunnassa. Puolustusvaliokunnassa hän oli puheenjohtajana mm. Mäntsälän kapinan aikana. Kysymykseen, mitä silloisessa eduskunnassa käsiteltyjä asioita on jäänyt parhaiten mieleen, vastasi Kuisma että Laatokan ja Suomenlahden kanavakysymys oli aloitteiden muodossa eduskunnan käsiteltävänä jokainen vuosi, sen ajan minkä hän oli eduskunnan jäsenenä. Kerran jo myönnettiin määrärahaakin 1,5 milj. silloista

Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkkiin kiinnitetty pronssilaatta. Aarno Karimon suunnittelema. Muistomerkki oli edellisessä numerossamme.

YLLI KERTO

Kun olin niitä ensimmäisiä linja-autonkuljettajia siellä Kannaksella, niin olisi niitä edesottamuksia monenlaisia. Silloin piti autonkuljettajan palvella kaikella tavalla yleisöä, se johtui siitä kun oli pitkät matkat kauppoihin ja liikepaikoille.

Sattui kerran tapaus kun ajelin Viipurin—Tarpilan (on Valkjärveä) välistä linjaa, niin Pentselän kylässä oli kauppias, ikämies ja oikein saita. Hän lähti Viipuriin ostoksille ja kysyi minulta, että tulisi kohan tuon auton perässä reki? Vastasin että kyllähän se perässä tulee kun hyvin kiinnitetään. Hän osti Koivistolaismallisen reen ja veti sen perässään autoasemalle. Oli jo syksy ja vähän luntakin maassa.

— Menisiköhän tuossa vähän tavaraita? kysyi hän sitten.

markkaa tutkimuksia varten. Puolustuslaitos vastusti kuitenkin hanketta eikä asiasta tullut mitään.

Eduskuntatyönsä ohella oli Antti Kuisma mukana monissa muissakin yleisissä tehtävissä. Kun Kiviniemeen avattiin Maatalouspankin konttori 1924, nimitettiin Kuisma sen hoitajaksi. Eduskunnan työn aikana hoiti pankkia E. J. Koppa-
nen Kiviniemestä. Pulavuosien aikana kärsi pankki menetyksiä. Se oli myöntänyt luottoja, mitä ei saatu perityksi pois ja monia maatiloja joutui pankin haltuun. Näin Kiviniemen konttori lakkautettiin 1932. Kohta tämän jälkeen tuhoutui pankin Kiviniemessä omistama talo suuressa tulipalossa, joka hävitti yli kymmenen rakennusta kylän keskustasta. Pankin muu omaisuus oli kuitenkin ehditty jo kuljettaa pois.

Antti Kuisma kuului myös Kannaksen Liiton edustajistoon, ottaen aktiivisesti osaa liiton toimintaan melkein koko sen toiminta-ajan.

— Kyllä niitäkin menee, jos vain ei ylitetä tonnia, vastasin.

Hän toi siihen pari säkkiä jauhoja, laatikon sokeria ja lisäksi pari muuta pahvilaatikkoa. Reki köytettiin lujasti auton puskuriin ettei heittele.

No niin. Lähdettiin menemään ja kun oltiin ajettu satakunta kilometriä niin oltiin Pentselässä. Kun käytiin katsomaan kauppiaan tavaroita niin huomattiin että reestä olivat kuluneet jalakset pois puoleen rekeen asti, mutta tavarat olivat kaikki reessä. Ihmeteltiin koko sakki ja valiteltiin sitä kun oli käynyt nois pahasti reelle. En minä ottanut maksuakaan, vaikka tarjosi. Kun sitten päästiin perille niin kyllä ihmisille nauru piisasi, sanoivat että niin se käy kun on oikein kitupiikki.

* * *

Liitto ajoi voimakkaasti monia Karjalan Kannaksen edistystä tarkoittavia asioita.

Vapauduttuaan eduskunnasta, joutui Antti Kuisma muuttamaan pois Sakkolasta, kun hänet valittiin Viipurin Alkoholiliikkeen varajohtajaksi. Täältä hän siirtyi Alkon johtajaksi Naantaliin. Sitten hän oli kolme vuotta konttoripäällikkönä Tupavuoressa silloin kun Neste Oy:n öljynjalostamo rakennettiin. Tämän jälkeen hän oli Turun ympäristön verontarkastajana yksitoista vuotta. Nyt on hän ikänsä vuoksi vapautunut kaikista toimitaan eläkkeelle ja asuu nykyisin Turussa.

Niinkuin edellä olevasta ylimalkaisesta luettelosta näkyy, on hän suorittanut pitkän päivätyön ei ainoastaan kotikuntansa hyväksi vaan paljon laajemmin puitteissa. Me voimme hyvällä syyllä esitellä hänet ehkä parhaiten tunnettuna sakkolalaisena.

Jokainen vanhempi sakkolalainen muistaa kirkkoherra Eleniuksen. Minä olin jo sellainen aikamiehen tapainen kun jouduin isäni papintodistusta hakemaan, hän kun haki eläkettä. Menin kansliaan ja ro-
vasti kysyi.

— Mitä sulla on asiaa?

Selitin että pitäisi saada papintodistus Matti Yrjönpoika Pitkäselle, se on Kiviniemestä ja hakee eläkettä. Mikäs siinä, kirjat levälleen ja löytyihän sieltä nimi. Nyt hän kysyi että kukas minä olen. Vastasin että olen sen Matin poika Yrjö. Nyt tulikin mutta eteen. Hän sanoi että sinähän olet sen Matin isä. Minä sanoin että olen hänen poikansa. Hän sanoi että se on täällä kirjoissa niin. Minä sanoin että niinhän se on kun isäni isä oli Yrjö ja minä olen tämän Matin poika Yrjö. Sitä jankattiin vähän aikaa ja minun piti sanoa että olen sen Matin isä ja sitten se todistus läksi. Vielä lähtiessäni sanoi rovasti, että älä tule milloinkaan viisastelemaan tänne kun asiakirjoja tahdot. Kumarsin ja läksin.

* * *

Oltiin rippikoulussa. Me pojat olimme kappalaisella Sipilänmäellä ja tytöt olivat kirkkomäellä pitäjätuvassa. Meillä loppui koulu aina pari tuntia aikaisemmin ja mitäs siinä muuta kun tyttöjä katsomaan. Kerran oli akkuna auki koululle päin ja kirkkoherra oli siinä selkä akkunaan päin. Tehtiin juoni jo mennessä. Minä menin akkunan alle ja oikein kovin olin hevosta kieltävinäni, että pruu. Silloin kirkkoherra kääntyi akkunasta katsomaan ja sanoi että kukaan siellä nyt niin kovasti hevosta äksää. Tällä aikaa me pojat hyökättiin äkkiä ovesta sisään ja takapenkeille istumaan. Oltiin siinä kuin toisetkin oppilaat. Sitten tuli loppuvirsi ja me päätettiin että

OLIN LEPÄÄMÄSSÄ

Olin silloin väsynyt ja tunsin olevani levon tarpeessa. Ajattelin lähteä johonkin yksinäiseen paikkaan, missä en häiritse toisia, eivät-
kä toiset minua. Paikka oli erään tuttavani kesämökki, joka luvattiin käyttööni lomani ajaksi.

Niinpä eräänä aamuna pakkasin mukaan vietäväksi joitakin välttämättömiä tavaroita ja lähdin autolani matkaan. Vanhat sanovat, että matka ei onnistu, jos ensimmäisenä tulee nainen vastaan. Jos taas menet laivaan ja juopunut mies tulee

lauletaan kovasti ja niin tehtiinkin. Kun virsi oli päättynyt sanoi kirkkoherra että minä kiitan teitä tytöt, kun niin hyvin veisasitte virttä.

* * *

Ajaessani linja-autoa olin Tarpilassa asumassa Holttisella. Täällä asui kaksi veljestä, joista toinen oli parisniekka. Tämä oli juuri teurastanut kaksi putrusniekkaa ja aamulla oli aikomus viedä ne Viipuriin. Tuli siihen kaksi hevoskuormaa mustalaisia, panivat hevoset riukuun kiinni ja menivät taloon sisälle. Minä kysyin Heikiltä että saanko nuo sisälmykset, teurasjätteet?

— Kyllä ne saat, hän lupasi ja kysyi sitten että mitä niillä teet?

— Kohta sen näet, sanoin minä.

Otin ja siirsin hiukan heiniä mustalaisten kärryistä ja panin kumpankin kärryyn ne teurasjätteet. Mentiin sitten sisälle muina miehinä. Mustalaiset lähtivät, Suontaussa olivat käyneet yöpymään ja hevosille heiniä ottamaan. Mutta oli tullut eri selvitys siitä, mistä teurasjätteet olivat kärriin tulleet. Sällisen Matti sanoi että olette jostakin teurastaneet ja lihat myyneet. Silloin mustalaisia vietiin kun Matti lupasi poliisin hakea.

ensimmäisenä vastaan niin joudut myrskyyn.

Unohdin nämä vanhat sanonnat, sillä kohta tuli vastaan nainen, naapurin tyttö. Luulin että hän olisi menossa linja-autolle ja niin tarjosin hänelle kyytiä.

— Kyllähän se sopii, jos et yletömiä kisko, sanoi tyttö.

Vakuutin olevani "rokonasta" kohtuullinen. Tyttö sanoi menevänsä kirkolle ja jatkavansa matkaa edelleen linja-autolla niinkuin olin arvellutkin. Hän istuutui autooni ja matkaa jatkettiin. Keskusteltiin siinä yhtä ja toista. Tyttö tiedusteli myös matkani tarkoitusta ja suuntaa, jotka selitin hänelle hyvinkin tarkasti. Kirkolla ohjasin autoni linja-autoasemalle, jättäakseni "setakkani" siihen, mutta hän ei jäänytkaan vielä pois kyydistä vaan käski ajamaan edelleen, lupasi sitten ilmoittaa mistä jää pois.

Matka jatkui, vaikka oltiinkin harvasanaisia ja niin saavuttiin Z:n kaupunkiin. Vilkaisin kysyvästi matkakumppaniini että mihin saakka hän ajaa. Tyttö sanoi että anna mennä vain eteenpäin, kyllä se siitä selviää. Nyt rupeasin ajattelemaan että onkohon tyttö oikein tolkuksaan, kun ei jää pois kyydistä, luulin että kyllä kai hän kaupunkiin jää.

Jatkoimme matkaa vaiteliaina. Kumpikaan ei löytänyt oikein puheenaihetta. Eteenpäin mentiin kuitenkin, kilometri kului toisensa jälkeen ja tyttö istui suu supussa mitään puhumatta. Niin saavuttiin X:n kaupunkiin.

Otin polttoainetta ja ajattelin että jo olen "setakan" saanut, ties mihin se häijyläinen ajattaa. Jatkoimme matkaa melkein mylkinä. Äkkiä sai tyttö puheenlahjan ja sanoi että anna seistä, hän jää tähän. Pysäytin ja ihmettelin, ehkä

ilointsinkin. Tiedustelin kuitenkin että miksi hän tällaiseen paikkaan jää, kun taloja ei ole lähimailla-
kaan, pelkkää metsää vain. Tyttö liverteli iloisesti että tuolla kaupalla oli hänen poikaystävänsä auto. Hän varmasti palatessaan ottaa minut.

Viimeinkin olin päässyt irti kyydittävästäni. Läksin ajelemaan yksin ja tunsin oloni koko lailla mukavaksi, mutta sitä ei riittänyt kauan, vaan tuli rengasrikko. Vaihduutuani toisen renkaan ja ajettuani kymmenkunta kilometriä rupesi kone piiputtamaan, mutta sain sen joten kuten toimimaan että pääsin perille.

Tuttavani ottivat minut perin ystävällisesti vastaan ja sauna oli kohta lämpiämässä. Kylvettiin kaikessa rauhassa ja pakistiin myöhään yöhön. Kerroin senkin, että minulla oli kyydittävä, mutta en kehdannut tuoda tänne saakka kun oli ollut kaikenlaista epäonnea matkalla.

Aamulla heräsin aikaisin. Olihan minulla aikomus yksin lähteä sinne kesämökille huilimaan ja viettämään siellä muutaman päivän ja ehkä viikkojakin, kaikessa rauhassa ja yksinäisyydessä. Tuttavani rva arveli että heillä on kyllä myös nyt oikein sopiva aika vähän lomailla, joten he tulevat mukaan niin että on minullakin seuraa. Kuullessani tämän ajattelin jo että nyt taisi mennä erakkohaaveeni mönkään.

Lähtöä tehtiin kovalla touhulla, otettiin evästä, joka kyllä oli tarpeen, mutta kaikenlaista muutakin, jota ilman olisi voitu tulla toimeen. Eniten minua ihmetytti, miksi otetaan mukaan lapio ja rautakan-
ki — se kyllä selvisi sitten myöhemmin.

Kesämökki sijaitsi pienellä saarella, yksi huone, josta oli verholla

AHON REUNALTA

Kävin minäkin Sakkolan juhlilla Oriveden kirkolla, siellä oli komea juhlahuoneusto ja komeat olivat juhlatkin. Ohjelmansuorittajat olivat tottuneita ja hyvin esityksiinsä valmistuneita, niinkuin sellaisessa kulttuurikeskuksessa tuleekin olla. Sellaiseksihan siellä Orivettä mainostettiin. Istuskelin siellä oikein parvekkeella ja katselin salin täyttävää juhla joukkoa, hyvin pukeutuneita iloisia ihmisiä kaikki. Ja piha täyttyi autoista. Kun siinä katselin, tuli mieleeni jouluaamu Sakkolan kirkolla. Kaikkialla hevosia, lihavia kiiltäväkarvaisia, komein valjain. Välkkyvät reet vällyineen kertoivat pitäjän hyvinvoinnista. Katsoja tunsikin, miten pitäjä eli ja hengitti voimakkaasti.

Häivähti mieleeni toinen kuva. Äänekosken koulun piha täynnään hevosia, riippuvain päin. Pitkän evakkotaipaleen raskas taival takanapäin, tie tuntematon edessä. Nukkavieruisia ihmisiä soppajonossa.

eroitettu makuupaikka, leivätkö "lavitsa", se osoitettiin minulle.

— Siellä saa olla rauhassa, vakuutti tuttavani ja hänen rouvansa.

Kotiuduinkin kohta ja lekottelin niinkuin asiaan kuuluinkin. Oli lämmintä ja aurinkoa, ihan oikeaa kesää. Seuraavana aamuna heräsin jo kello viideltä kovaan astioiden kolinaan. Isäntäväkeni oli jo kahvinkeittohuissa. Juotuamme aikaiset kahvit menin jatkamaan häiriitynyttä untani, mutta nukkumisesta ei tullut mitään, sillä ulkoa kuului rautakangen ja lapion ääniä, joita tehostettiin määrättyillä voimasanoilla. Puin ylleni ja lähdin katsomaan, mitä oli tekeillä. Siellä tuttavani rouvineen kankeilla kiviä pois aiotun kukkapenkin paikalta.

Ja nyt vierii vain yhä lisää autoja asettuen sinne piiriin opiston laajalle pihalle. Tulvahtaa esiin hyvänmielinen tunne. On niin tukevaa seistä taas, sillä Sakkola elää vielä ja hengittää.

Terve! Siinä on tuttuja miehiä taas. On oltu ruotukavereina Karjalan Kaartissa, on kuljettu yli kuolemankenttien yhdessä. Päivää! Taas lämmin kädenpuristus. On sattunut yhteen entisiä aatetovereita nuorisoseuratyön kentiltä. Muis-tellaan menneitä, mutta katsotaan tulevaisuuteen vähän huolestuneina. On aihdettakin. Kävi ilmi, ettei juhla-airueina toimivat nuoret neitokset tietäneet enää, mistä kylästä Valkjärveltä heidän vanhempansa olivat lähtöisin, mikä heidän kotikylänsä nimi. Kerrottiin että on nuoria, jotka eivät tiedä sanoa sen pitäjänkään nimeä, mistä isä ja äiti on lähtenyt. On kai lähellä aika ettei tiedetä koko Karjalasta mitään.

— Tulitpa sopivaan aikaan, kun tuossa on niin iso kivi, jota emme kahden saa pois. Kai sinä vähän autat? viserteli rouva.

Minä autoin sinä päivänä koko päivän ja seuraavanakin ja sitäkin seuraavana, kunnes käsissä oli tarpeeksi rakkoja sekä olin kaikin puolin muutenkin poikki. Minulle tätä rentoutumista riitti joten sain isäntäväelleni hyvästit, kompuroin autoon ja läksin kotiin leppäämään.

Olin nyt hyvin tarkkaavainen, kuka tulee ensiksi vastaan, jos se on nainen, käännyn varmasti takaisin ja yritän toista tietä eteenpäin. Olin hyvilläni, kun vastaan tulija oli iloinen herrasmies. En halunnut tällä kerralla kyyditä ketään. Kotimatka onnistui kaikin puolin erinomaisesti. **Matti Ville**

Kohtasin myös tuttuja rouvia ja emäntiä. Välähti kuva ajasta, jolloin hekin nuorena notkuivat kuin kesäheinä siellä Sakkolan seurojen taloilla. Nyt oli vartalossa jo tukevuutta, mutta rinnassa heillä usealla kiilteli kultainen lyyra, toisilla kaksi, kolmekin ja katseessa oli äidin iloa. Lapset olivat opintielä onnistuneet hyvin ja minäkin iloitsin heidän mukanaan että lahjakas Karjalan nuorisoseura täyttää oman paikkansa ja luo valoisampaa tulevaisuutta itselleen ja tälle isiemme maalle.

Tutut on tavattu, tarinat kerrottu. Autorivistö alkaa purkautua. Yksi toisensa jälkeen niistä työntyy maantielle alkaen niellä sitä ahnaasti alleen. Koetan itselleni selvittää niitä vaikutteita, mitkä sellaisena surunvoittoisena melodiana ovat väreilleet juhlien yllä. Nyt tässä kiitävässä autossa istuessani ne ikäänkuin selkenevät.

Valtaosa juhlakansaa on viettänyt elämänsä kevään jo Sakkolassa. Sen edessä on syksyn tummuus. Elämä vierii yhtä nopeasti kuin tämä kiitävä auto, sen jäähyväissävel siis värähteli juhlien yllä.

Viki

Koalj on ryssä ruokoa vaik kel-poia kel tahojaa.

* * *

Huttu on hupa voil ja vakija vat-sal.

* * *

Nii on suur ko savolaise kala-kukko, jot kolm päivää ko söi ni siit näky ensimmäise kiiski pää.

* * *

Hele herttasei, mikä tään maa-miehen on elläis, säkin ko kylvää ni kaks saap, sano mustalais Ville.

* * *

Rukkeine leipä suoloa sejas, vai viel särvintä hurmaillet.

RAJAPYYKKEJÄ

Maria ja Tahvo Käppi
kultahääpäivänään.

Kultahäitä ja emännän 70-vuotispäivää viettivät kotonaan Viialassa Maria ja Tahvo Käppi 8. 9. 1963. Maria Käppi, os. Pietiäinen on syntynyt Raudussa kauppiaan tyttärenä. Hän toimi kauppa-alalla siihen saakka kunnes solmi avioliiton maanvilj. Tahvo Käpin kanssa Kiviniemestä. Suuren perheen äitinä hän on suorittanut pitkän ja tulorikkaan päivätyön. Nuorina kuuluivat sekä Maria että Tahvo Käppi Kiviniemen Nuorisoseuran seka-kuoroon. Marttatoimintaan on emäntä Käppi osallistunut nuoruudesta saakka. Viialassa hän on kuulunut kirkkovaltuustoon ja on nyt kirkkoneuvoston varajäsenenä.

Kultahääparille puhuivat seurakunnan puolesta pastori Pentti Hytönen. Nuorisoseuran onnittelut esitti I. Karpanmäki. Naapureitten ja marttasisarien puolesta puhui Iida Hinkkanen. Lopuksi heidän vävynsä T. Honkonen toivotti iäkkäille appivanhemmilleen Jumalan siunausta.

70 vuotta täytti Orivedellä emäntä Anni Koppanen 18. 8. 1963. Hän oli suuren talon emäntä Sakkolan Kiviniemessä. Yhteisiin harrastuksiin hän osallistui kuorolaulajana sekä innokkaana nuorisoseura- ja marttatyöntekijänä.

70 vuotta täytti 10. 9. Säämingissä Anna Kuparinen. Hän on kotoisin Sakkolan Riiskasta ja toiminut aikanaan mm. kiertokoulun opettajana. Hän on runoilija Aleksanteri Aavan sisar ja on avustanut lehteämme vuosien kuluessa kymmenillä herkillä ja muotokauniilla runoilla. Lehtemme yhtyy onnitte-luihin.

70 vuotta täytti Ruovedellä 21. 9. 1963 maanviljelijä ja liikemies Mikko Ollikainen. Hän on kotoisin Sakkolan Ojaniemestä.

70 vuotta täytti Hilda Leskinen, os. Kallonen Varkaudessa. Hän on kotoisin Sakkolan Petäjärveltä, on toiminut Petäjärven nuorisoseurassa ja martoissa, harrastaa vieläkin samoja asioita uudella asuinseudullaan.

Tämä kaunis kesä on mennyt ja vuoden loppukin alkaa lähestyä uhkaavasti. Vuosi on ollut edullisen lehtemmekin levikin kannalta sillä tilaajamäärä on noussut huomattavasti. Kiitokset siitä uuterrille asiamiehille, jotka työtä ja vaivoja pelkäämättä ovat toimineet lehtemme hyväksi.

Suvannon-Seudulla on ollut tapana kutsua asiamiehet yhteiseen neuvotteluun aina ennen vuoden loppua. Tässä kokouksessa on käsitelty paitsi lehden levikkiä, myös

60 vuotta täytti Eliina Luukko, os. Suikkanen Messukylässä 23. 8. Hän on kotoisin Sakkolan Petäjärveltä.

60 vuotta täyttää 29. 10. 1963 maanviljelijä ja liikemies Matti Naskali Lempäälän Hauralassa. Hän on Suvanto-Säätiön valtuuskunnan jäsen.

50 vuotta täytti neiti Taimi Sipiläinen 6. 9. 1963 Viialassa. Hän on kotoisin Sakkolasta. Hänen harrastuksenaan on marttatyö ja kuorolaulu.

50 vuotta täytti Tyyne Nihti, os. Kemiläinen Pinsiössä. Hän on kotoisin Sakkolan Petäjärveltä.

50 vuotta täyttää 29. 10. Albert Vulli Toijalassa. Hän on kotoisin Röykkylästä.

sen sisältöä ja muitakin tulevaisuuden näköaloja. Tällainen kokous on nyt lokakuun 23. päivänä Osuusliike Tuotannon ravintolassa Tampereella. Toivomme että kaikki asiamiehet pääsisivät mukaan tähän yhteiseen neuvotteluun.

Lehden sisältö onkin kiperä kysymys. Lehdenhän täytyy julkaista sitä materiaalia, jota sen avustajat ja kirjeenvaihtajat lähettävät. Näitä kirjoituksia on tullut tänä vuonna niukasti ja sattumanvaraisesti. Saadaksemme lehteemme hyviä ja mielenkiintoisia kirjoituksia olemme järjestäneet kirjoituskilpailun, niinkuin toisaalla lehteämme ilmoitetaan. Toivomme kirjoituksia myös nuoremmalta väeltä. Taitoja ja kykyjä varmasti heilläkin on ja tapahtuahan mielenkiintoisia asioita nykyisenäkin aikana. Älkää kätkekö kynttilälänne vakan alle vaan tarttuka rohkeasti kynään. Myös kaunokirjalliset kertomukset ja novellit otetaan kilpailussa huomioon, jos niiden aihepiiri jollakin tavoin sivuaa karjalaisuutta tai sakkolalaisia.

JÄLKITARINAA SAKKOLA-JUHLASTA

Kohta Orivedellä pidetyn Sakkola-juhlan jälkeen toi ent. Sakkolan kunnankirjuri Juho Koiranen toimitukselle seuraavan kirjoituksen:

Luin tämän päivän (1. 8. -63) "Karjalassa" olleen selostuksen 28. 7. Orivedellä pidetyistä Sakkola-juhlista, jossa mm. M. T. kiitettävän selvästi selosti juhlan kulkua, ohjelmaa ym. Sain siitä paremman

VAINAJIA

Albertina Blomberg, os. Keinänen, synt. Sakkolan Kuninkaanristissä 22. 11. 1872, kuoli Tampereella 28. 7. 1963.

Aleksanteri Nuora, synt. 28. 6. 1885 Sakkolassa, kuoli 2. 9. 1963 Vesilahdella.

Anna-Liisa Pulakka, os. Koppanen, synt. 7. 8. 1887 Metsäpirtissä, kuoli 31. 8. 1963 Ruovedellä.

Matti Jalmari Koiranen, synt. 16. 11. 1891 Sakkolassa, kuoli 20. 7. 1963 Savonlinnassa. Jalmari Koiranen oli Vuoksen ja Suvannon Laivayhtiön johtajana useita vuosia laivaliikenteen parhaana aikana. Hänen linja-autonsa olivat ensimmäisiä, jotka liikennöivät Viipurin ja Kiviniemen välillä. Sotien jälkeen hän oli toiminut linja-autonkuljettajana Savonlinnan ja Säämingin seuduilla.

Vilhelmiina Naskali, os. Käppi, synt. 6. 9. 1896 Sakkolassa, kuoli 2. 8. 1963 Tampereen Keskussairaалassa.

Mikko Kotti, synt. 12. 10. 1901 Sakkolassa, kuoli 16. 8. 1963 kotonaan Viialassa.

Eino Eero Hynnä, synt. 1. 4. 1912 Sakkolassa, kuoli 6. 8. 1963 Tampereen Keskussairaалassa.

selon kuin muina vuosina juhlissa kaukana olleena ja heikkokuuloisena ohjelmasta osaa. Kun kirjoituksen loppuosassa oli aivan asiallinen huomautus miksi eivät entiset Sakkolan viranomaiset: kuten papit, opettajat ja nimeltä mainittu allekirjoittanut osallistuneet tällaisiin pitäjäjuhliin, niin suotaneen siitä lausua muutama sana! Mitä ensiksikin pappeihin tulee, niin niihän ei tietävästi enää ole elossa muita kun 2. Rovastit J. Laurila ja Arvo Liesmaa sekä kanttori Lehmusvuori. Rov. Laurila ja kanttori Lehmusvuori ovat käyneet melkein jokavuotisissa juhlissa. Mutta kun he nyt eläkkeelle jouduttuaan ovat muuttaneet kauaksi ensiksi mainittu Savoon ja kantt. Pohjanmaalle, niin ei ole ihme vaikka he vanhana miehenä eivät jaksakaan enää tulla. Rov. Liesmaa on taas useimmin käynyt valkjärveläisten juhlissa, jossa viime sunnuntainakin saarnasi Kuhmon kirkossa.

Entisiä kansakoulun opettajia on vielä elossa useampiakin ympäri Suomen. Heistä on monikin käynyt edellisissä juhlissa milloin missäkin. Mutta suoraan sanoen on sivusta katsoen näyttänyt hyvin oudolta se kun heitä ei juhlatoimikunnan puolesta ole vähääkään huomattu. He eivät tosin ole huomioitaviksi tulleetkaan, mutta ei mielestäni liika suurta tappiota se juhlista aiheuttaisi, jos heille annettaisiin vaikka vapaalippu ja tila "kutsuvieraille" varatuista penkeistä, vaikka ne pyrkivätkin täytymään säätiön ja juhlatoimikunnan jäsenistä. Heillä voisi monellakin olla hyvinkin mieltä kiinnostavaa sanottavaa ja parhaimmat onnittelunsa he varmasti toisivat entisille ystävilleen ja oppilailleen. Näin ollen he katsovat itsensä syrjäytetyiksi. Allekirjoittanut on taas tähän saakka käynyt jokaisessa

Sakkolan kesäjuhlassa, enkä saituuden vuoksi nytkään pois jäänyt. Mutta kun vaimoni on ollut kovin sairaana näinä aikoina, niin jäi tulematta. Tiedän kyllä että minulle ei vapaaliput ja kunnia-paikat kuulu, vaikka Orivedeltä ja Ruovedeltä (ja kerran Lempäälästäkin) se puolväkisten annettiin.

Kirjoittaja mainitsee myöskin, että juhlat olisi saatava 2-päiväisiksi, jolloin entiset urheilijat voisivat verestää muistojaan. En tiedä olisikohan siitä nyt enää vastaavaa hyötyä, koska entiset Sakkolan urheiluveteraanit, kuten Laamaset ja Karoset ovat kuolleet. Ja kuulu hiihtäjät Kuismille kesäurheilu ei ole sopiva. Sitäpaitsi se antaisi juhlien järjestelystä liempaa työtä ja kuluja.

Juho Koiranen

Ent. Sakkolan kunnan kirj.

* * *

Samansisältöisen kirjoituksen oli Koiranen toimittanut myös Karjalalehteen, joka aikanaan julkaistiin. 12. 9. oli nimimerkki Saarenpoika vastannut Koiraselle seuraavaa:

VIELÄKIN SAKKOLA-JUHLISTA

J. Koirasen edellisessä numerossa olleen kirjoituksen johdosta

Muistaakseni jo vanhassa testamentissa varotetaan ylimpiä sijoja tavottelemasta. Tosin Sakkolan kirkossa oli ennen erityinen säätyläisten penkki, jota käyttivät vain pappien, nimismiesten ym. säätyläisten perheet. Tuo penkki ei koskaan liene ollut täynnä, vaikka muu kirkko olisi ollut tupaten täynnä aina käytäviä myöten, sillä ei rahvas saanut mennä säätyläisten penkkiin. Myöhemmin tämä järjestelmä kuitenkin muuttui, niin

että rahvas ja säätyläiset istuivat samoissa penkeissä.

Mutta toisin on nyt taas. Niin muuttuu maailma, Eskoseni!

Nykyisin Sakkola-juhlia vietetään säännöllisesti suurissa juhlasaleissa. Juhlien aikana on aina varattu 2—3 etupenkkiä ns. kutsuvieraiden penkeiksi, joita voisi verrata tuohon kirkossa olleeseen säätyläispenkkiin, sillä erotuksella vain, että nämä penkit ovat aina täynnä, jopa niin täyttä kuin J. Koirasen kirjoituksesta käy ilmi, että nimittäin vanhat veteraanit eivät tahdo mah-tua niihin. Uusia miehiä, jotka omasta mielestään ovat olleet pitäjän hyvinkin suuria tukipylväitä, on joka juhlassa vilkuilemassa saadakseen sijoitettua vaikkapa toisen kankkansa veteraanien penkin päähän. J. Koiraselle sanoisin, että Sakkola-juhlien etupenkiltä puutoaminen on pikkujuttu, josta ei kannata välittää.

Ajattelinkin esittää teille, jotka tulevaisuudessa järjestätte Sakkola-juhlia, että supistaisitte tuota tähänastista kutsu- ja kunniavieraiden määrää mahdollisimman vähin, korkeintaan yhteen penkilliseen ja että kahdelle seuraavalle penkille ja siitä edelleen varattaisiin kunniapaikat sakkolalaisille Mannerheim-ristien miehille, sotainvalideille ja sotaleskille. Seuraaviin juhliin voitaisiin kutsua sankarivainajien omaiset. Sillä kyllä mielestäni tällaiset henkilöt ansaitsevat paikan kunniavieraiden penkeissä siinä, kuin joku kunnan tai muissa luottamustoimissa touhuillut pikkuviskaalikin. Eikä se kai asiaa pahentaisi, jos vaikka siellä etupenkillä välillä miehiä vähän muutettaisiin, ettei pääsisi noita "kismoja" syntymään.

Vai mitä, poijaat? Näin ainakin tuumii

Saarenpoika

* * *

Haluan lisätä edellämäinnittuihin kirjoituksiin seuraavaa:

Jos Sakkola-juhlissa mennään jonkunlaiseen "penkkipolitiikkaan", olemme kokonaan hakoteillä. Ei kukaan voi jaotella ihmisiä eri karsinoin niin ettei siitä syntyisi jälkipuhetta ja epäsopua. Kaikkein suurin vaara on siinä että monet, jotka saapuvat juhlaan kaukaakin, huomaavat että täällä ovat "harvat ja valitut" parhaimmilla paikoilla, alkavat senvuoksi karttaa koko juhlia. Näin ei saa olla. Kun juhlasalin ovet avataan on jokaisella oikeus istua sinne mihin haluaa. Mitään "kunniapaikkoja" ei saisi kenelläkään olla.

Kun jokaiseen pitäjäjuhlaan on kuitenkin kutsuttu mm. paikallisen kunnan ja seurakunnan edustajia ja ehkä muitakin, jotka voivat saapua juhlaan sen alkamishetkellä, jolloin sali on kokonaan miehitetty, on vastoin vieraanvaraisuuden lakeja, jos he joutuisivat seisoskelemaan johonkin salin seinustalle. Tämä koskee myös ohjelmansuoritajia. Miltä näyttäisi, jos suurella vaivalla hankittu juhlapuhuja ei saisi istumapaikkaa. Tällaisten kutsuvieraiden varalle on pidettävä muutama istumapaikka. En tiedä onko koskaan ollut kysymys monista penkillisistä.

Kun Sakkola-juhlan järjestävät jokaisessa pitäjässä paikalliset karjalaiset seurakunnat ja yhdistykset, saatava käytäntö eri paikoissa olla hiukan erilainen. Yhdenvertaisuusperiaate pitäisi kuitenkin olla kunniasa, niin että jokainen juhlassa olisi tuntisi olonsa kotoiseksi. Eihän juhlia ole järjestetty vain "muutamille ja valituille", vaan kaikelle kansalle, jossa kaikki ovat yhtä hyviä juhlavieraita. Jos tällaisia "kunniapenkkejä" on missä ollut niin olisi niistä tulevaisuudessa luovuttava.

Iivari Karpanmäki

Kirjoituskilpailu

Saadaksemme lehtemme sopivaa aineistoa julistamme kirjoituskilpailun. Kirjoitukset saavat olla joko omakohtaisia muistelmia tai toisilta kuultuja tarinoita. Myös kaunokirjalliset novellit ja kertomukset otetaan huomioon. Aiheen pitäisi jollakin tavoin koskettaa Sakkolaa tai karjalaisuutta. Kirjoitusten pituus ei saisi ylittää tuhatta sanaa.

Palkintoina jaetaan sata nyky-markkaa toimituksen harkinnan mukaan neljänä tai viitenä palkintona.

Kirjoitukset on kirjoitettava joko koneella tai selvällä käsialalla vain toiselle puolelle paperia. Mukaan on liitettävä suljettu kirjekuori, jossa on kirjoittajan nimi ja osoite.

Kirjoitukset on lähetettävä tämän vuoden aikana osoitteella: Suvannon-Seutu, Viiala 4.

Syksyn tultua

Kesän riemut jo alkavat ohitse olla. Syystuuli lehtiä kieputtaa. Sade piiskaa koivuja kartanolla. On alhaalla pilvet ja harmaja maa.

Jos aurinko katsoopi pilven takaa, se syksyiset maisemat kirkastaa. Se valoa, lämpöä vielä jakaa. Kesän muistoja mieliin johdattaa.

Elopellot kultaista satoa kantaa. Viljaa jo rinteillä leikataan. Se maamiehen mieleen iloa antaa. Saa palkan hän työstään ja vaivoistaan.

On työtä ja kiirettä kaikkialla. Kesä vaihtui jo syksyn harmauteen. Oli ollut yöllä jo pakkaneen, halla, voi tulla jälleen se uudelleen.

Päivä jo illaksi aikaisin vaihtuu. Ja taivaalle nousee keltainen kuu. Kesän toiveet ja mietteet kuin uneksi haihtuu. Kesän lämpö on mennyt ja kaikki muu.

Iivari Karpanmäki

VANHA KANSANSOITTAJA

Monet vanhemmat sakkolalaiset muistavat varmaan hiukan erikoislaatuisen, hiukan ontuvan miehen, joka kuljeskeli kyliä ja taloja myöten viulu kainalossaan. Hän oli laulaja ja viulunsoittaja Antti Pitkänen. Kovin korkealle ei Antin taito viulunsoittajana ulottunut, mutta hän sai kuitenkin omatekoisiin lauluihinsa sujuvia ja nokkelia sanankäänteitä. Antilla olivat perin omalaatuiset mielipiteet omasta taidostaan, niinkuin monilla yksinkertaisilla ihmisillä on vielä tänäkin päivänä.

— Mie ossaan näät melkei kaik laulut, mitä maailmas on, kehaisi hän kerran minulle. Nykyisenä aikana, jolloin radiot pauhaavat jokaisen talon nurkassa, huomataan heti tuollaisen otaksuman mahdottomuus, mutta missäpä silloiseen aikaan olisi Antti "loikurilauluja" paljon kuullut muuta kuin sen mitä itse lauloi ja sepitti ja siksi hän uskoi ettei juuri muita lauluja olutkaan, kuin mitä hän jo osasi.

Hän kulki usein Vuoksen ja Suvannon laivassa, lauloi ja soitti matkustajille laittaen sitten "hatun kiertämään". Näin karttui aina pusiin hiukan kolikoita. Antin bravuurinumeroita oli vanha kansanlaulu: Sattui kerran vahingossa, Matin muija kuolemaan. Hänen itsensä sepittämistä lauluista on

jäänyt mieleeni patkä siitä, millaiseksi muodostuu elämä sitten kun Hiitolan—Raasulin rautatie valmistuu.

Pitäs lähtii Pietari,
varsin varrai vaunuihi.
Varvas Matti varuillaa
loikoo pöytajakulla.
Jottei uni pettäisi,
eikä juna jättäisi.
Ei hän kaihoo kahvia,
eikä muuta murkinaa.
Murkinan hän muistaapi,
aamuryypyn puistaapi.
Sinoviinan sillalla,
kottii tulloo illalla.

Kun hän tulloo kotia,
niin hän tekköä totia.
Isälle ja itselle,
Juholle ja Jurkalle,
sekä maistaa Marille.
Sitten sannoo mummolle.
Keitäs miulle kahvia,
miull' on kontis korppuja.

Luulen kuitenkin, että Antti kuoli ennen rautatien valmistumista, niin ettei hän nähnyt, minkälaiseksi tontuus muodostui. Rautatietä myöten ei Pietariin päästy koskaan, sillä Venäjän raja meni tukkoon maamme itsenäistyttyä 1918. Rata avattiin liikenteelle vasta tämän jälkeen.

Nuorempana yritteli Antti muitakin hommia. Hän oli mm. "kirjan-

nivoja" s.o. sitoi kirjoja, mutta perin vaatimaton taisi olla hänen taitonsa tässäkin ammatissa.

Kerran rupesi Antti korjaamaan pysähtynyttä kelloa. Kun hän oli sen purkanut ja laittanut jälleen kokoon, oli pari ratasta jäänyt tah-teeksi. Kello alkoi kuitenkin käydä.

— Ilmak se kello ei käyntkää, ko siin ol liikoi rattaita, puhui Antti tyytyväisenä.

Toisen kerran kävi Antti piirtämään koko maailman karttaa. Hän ei ehtinyt tehdä sitä kuin Noisnimeen saakka kun "paperi loppui" (paperille ei sen enempää sopinut) ja niin jäi kartta tekemättä.

Antin sanavalmius ja -sukkeluus kävi ilmi silloinkin, kun hän vanhana ja huonona joutui kunnan elättettäväksi. Kunnanvaivaisia myytiin silloin huutokaupalla kirkkomäellä vähemmän tarjoavalle. Kun Antti joutui vuorollaan myytäväksi esiteli hän itseään seuraavalla tavalla:

En oo rokel ruuvallein, ko on vaa voita, läskii ja kallaa. Kaik män-nööt kulkust allaa.

Tämän esittelyn ironia on siinä, että silloisen elintason aikana eivät kunnanvaivaiset saaneet nähdä vielä vähemmän syödä niin läskiä kuin voitakaan.

K-mäki

Lapsuuskoti

Lapsuuskotia muistelen, niin mielelläni vielä,
Aina rakas äiti astui, aamust iltaan siellä.
Isä työssä ahersi ja kantoi kortta keköön.
Kun me lapset juoksimme vain leikkituvan tekoon.

Päivät kului rattoisasti, Suvannon järven rannas.
Hiekkahärkiä etsiessä rannan puhtaast sannast.
Loiski laineet, huokui tuuli, rannan lepikossa.
Linnut lauloi laulujansa, kauniis koivikossa.

Kului kesä, marjat kypsyi ahon reunamilla.
Niitä sitten haimmekin, usein iltasilla.
Möllymarjat illaks toimme aina omast haasta,
Ei loppunehet vitamiinit koskaan kesken maasta.

Oli meidän lapsienkin hyvä olla siellä.
Kun avopäin ja paljasjaloin käimme paimentiellä.
Puurot siellä keitettiin ja töitä väliin tehti.
Kunnes sitten päiväkin jo iltapuoleen ehtii.

Kului vuodet, lapset varttui, vaihtui kotikunnaat.
Joista sitten isät, veljet, maksoi suuret lunnaat.
Muistot säilyy rakkahina, kotikunnahilta.
Niitä sitten lapsilleni kerron joku ilta.

B. K.

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän Seudun Osuuskassa

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne. Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Suvannon Seutu

ilmestyy v. 1963 6 kertaa vuodessa ja maksaa 3:— vuosikerta. Ilmoitusmaksu halpa ja suuremmista ilmoituksista alennus.

Toimituksen osoite:

Viiala 4.

Postisiirtotili 47-30763

Toimitus

Päätoimittaja: Iivari Karpanmäki. Toimit.siht. Matti Riikonen.

Muu toimituskunta: Yrjö Raaska, Viktor Ryyppö, Helmi Uosukainen, Uuno Pulakka.

KIVINIEMEN NUORISOSEURAN

vuosikokous

pidetään Viialassa mv. Toivo Männiköllä lokakuun 13. päivänä klo 13.

Johtokunta

Tilaa

Suvannon Seutu

vuodeksi 1964

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSKASSA

— JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI —

Kun tarvitsette

- elintarvikkeita
- taloustarvikkeita
- maataloustarvikkeita
- erikoistavaroita
- erikoisetuja

palvelee Teitä

Tuotanto

Nyt on paras aika hankkia

JÄÄKAAPPI

edullisesti meiltä

TUOMME TAI LÄHETÄMME RAHTIVAPAASTI.

RAASKAN SÄHKÖLIKE

VALKEAKOSKI
Sääksmäentie 17
Puh. 41 810

VESILAHTI
os. Lempäälä, Mantere
Puh. 78 541

Suosittellemme ilmoittajiamme!